

Sygn. akt I. C 636/17

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 5 kwietnia 2018 roku

Sąd Okręgowy w Suwałkach I Wydział Cywilny w składzie następującym:

Przewodniczący	SSO Małgorzata Szostak-Szydłowska
Protokolant	starszy sekretarz sądowy Edyta Rzodkiewicz

po rozpoznaniu w dniu 22 marca 2018 roku w Suwałkach

na rozprawie

sprawy z powództwa **P. W.**

przeciwko **Rolniczej Spółdzielni Produkcyjnej w P. w likwidacji**

o stwierdzenie nieważności ewentualnie uchylenie uchwały nr 4/06/2017 z dnia 30 czerwca 2017 r.

oraz sprawy z powództwa **P. W.**

przeciwko **Rolniczej Spółdzielni Produkcyjnej w P. w likwidacji**

o uchylenie uchwały nr 2/08/2017 z dnia 12 sierpnia 2017 r.

I. stwierdza nieważność uchwały nr (...) Walnego Zgromadzenia Rolniczej Spółdzielni Produkcyjnej w P. w likwidacji z dnia 30 czerwca 2017 r.;

II. zasądza od pozwanej Rolniczej Spółdzielni Produkcyjnej w P. w likwidacji na rzecz powoda P. W. kwotę 577,- zł tytułem zwrotu kosztów procesu;

III. uchyla uchwałę nr (...) Walnego Zgromadzenia Rolniczej Spółdzielni Produkcyjnej w P. w likwidacji z dnia 12 sierpnia 2017 r.;

IV. zasądza od pozwanej Rolniczej Spółdzielni Produkcyjnej w P. w likwidacji na rzecz powoda P. W. kwotę 577,- zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

Małgorzata Szostak-Szydłowska

Sygn. akt: I. C. 636/17

UZASADNIENIE

Powód P. W., pozwem zarejestrowanym pod sygnaturą I. C. 636/17, wystąpił przeciwko Rolniczej Spółdzielni Produkcyjnej w P. w likwidacji o stwierdzenie nieważności, ewentualnie uchylenie, uchwały nr (...) z dnia 30 czerwca 2017 r. Walnego Zgromadzenia w sprawie wypłat zaliczek na rzecz członków Spółdzielni na poczet podziału majątku. Jednocześnie wniósł o zasądzenie od pozwanej na jego rzecz kosztów postępowania według norm przepisanych.

W uzasadnieniu powód wskazał, że od 1980 r. jest on członkiem pozwanej Spółdzielni. W 2010 r. Spółdzielnia została postawiona w stan likwidacji. W dniu 30 czerwca 2017 r. odbyło się Walne Zgromadzenie Członków pozwanej Spółdzielni, na którym jej członkowie (dwóch spośród trzech członków) podjęli uchwałę nr 4/06/2017 w przedmiocie przeznaczenia kwoty 200.000,00 zł na wypłatę zaliczek na rzecz członków i spadkobierców członków Spółdzielni na poczet podziału pozostałego po likwidacji majątku z uwzględnieniem zasad podziału wynikających z uchwały nr (...). Zdaniem powoda, przedmiotowa uchwała sprzeczna jest z art. 125 prawa spółdzielczego oraz § 66 Statutu pozwanej Spółdzielni, gdyż stanowi w istocie o częściowym podziale majątku pozwanej Spółdzielni w zakresie kwoty 200.000,00 zł. Podział taki jest niedopuszczalny, gdyż po jego dokonaniu majątek pozwanej Spółdzielni ulegnie zmniejszeniu. Majątek ten zaś, po zaspokojeniu wierzycieli Spółdzielni i zabezpieczeniu kwoty dochodzonej przez powoda jako ewentualnego wierzyciela w sprawie toczącej się przed Sądem Okręgowym w Suwałkach (zawieszony do czasu zakończenia postępowania karnego) oraz po zwrocie udziałów członkom pozwanej Spółdzielni, winien być przeznaczony na cele określone w uchwale ostatniego walnego zgromadzenia spółdzielni, a zgromadzenie z dnia 30 czerwca 2017 r. ostatnim walnym zgromadzeniem tej Spółdzielni nie było.

W odpowiedzi na pozew, pozwana Rolnicza Spółdzielnia Produkcyjna w P. w likwidacji wniosła o oddalenie powództwa oraz zasądzenie od powoda na jej rzecz zwrotu kosztów procesu według norm przepisanych, w tym kosztów zastępstwa procesowego.

Uzasadniając swój stanowisko pozwana Spółdzielnia wskazała, że działając w oparciu o § 66 ust. 2 statutu, Walne Zgromadzenie pozwanej Spółdzielni uchwałą nr (...) z dnia 23 listopada 2015 r. ustaliło szczegółowe zasady podziału pozostałego majątku między członków Spółdzielni oraz uchwałą nr (...) z dnia 23 listopada 2015 r. dokonało wypłat zaliczek na rzecz członków Spółdzielni na poczet podziału pozostałego majątku, przeznaczając na ten cel kwotę 325.000 zł. Powyższe uchwały powód zaskarżył do sądu żądając ich uchylenia bądź uznania za nieważne, lecz wyrokiem z dnia 6 czerwca 2016 r. w sprawie sygn. akt: I. C. 1088/15 Sąd Okręgowy w Suwałkach oddalił powództwo, a Sąd Apelacyjny w Białymstoku wyrokiem z dnia 22 grudnia 2016 r. w sprawie sygn. akt: I. ACa. 662/16 oddalił apelację powoda. Wyrok Sądu Okręgowego w Suwałkach jest prawomocny i w związku z tym ma charakter prejudycjalny dla rozstrzygnięcia przedmiotowej sprawy. Wiążące są zatem szczegółowe zasady podziału pozostałego majątku między członków Spółdzielni, ustalone uchwałą nr (...) z dnia 23 listopada 2015 r. Zdaniem Pozwanej, brak jest jakichkolwiek podstaw do twierdzenia, że zapisy zaskarżonej uchwały były sprzeczne z przepisami ustawy i statutu bądź dobrymi obyczajami lub godziły w interesy Spółdzielni albo miały na celu pokrzywdzenie jej członka.

Następnie, pozewem zarejestrowanym pod sygnaturą I. C. 736/17, powód P. W. wystąpił przeciwko Rolniczej Spółdzielni Produkcyjnej w P. w likwidacji o uchylenie uchwały Walnego Zgromadzenia z dnia 12 sierpnia 2017 r. nr (...)r. w sprawie zabezpieczania roszczeń Spółdzielni przeciwko P. W. oraz o zasądzenie od pozwanej Spółdzielni na jego rzecz kosztów procesu według norm.

Powód podał, że zaskarżoną uchwałą nr 2/08/2017 zobowiązano likwidatora pozwanej Spółdzielni do wystąpienia do Sądu z wnioskiem o udzielenie zabezpieczenia roszczeń Spółdzielni przeciwko P. W. z tytułu wyrządzonych szkód w trakcie pełnienia funkcji Prezesa zarządu, jak również uchwalono wstrzymać wypłatę zaliczki na rzecz powoda, o której mowa w uchwale nr (...) z dnia 30 czerwca 2017 r. do czasu prawomocnego rozstrzygnięcia wniosku Spółdzielni o udzielenie zabezpieczenia. Powód nie godził się z tą uchwałą, wskazując, iż Prokurator Rejonowy w Sejnach zabezpieczył na mieniu powoda grożący mu obowiązek naprawienia szkody, koszty i opłaty sądowe poprzez zajęcie ruchomości w postaci ciągnika rolniczego marki V. (...) o nr rej. (...) rok produkcji 2010 o wartości 220.000 zł. Podniósł też, że Sąd Okręgowy w Suwałkach wyrokiem z dnia 30 czerwca 2017 r. w sprawie sygn. akt: I. C 155/17 uchylił podobną uchwałę Walnego Zgromadzenia Rolniczej Spółdzielni Produkcyjnej w P. w likwidacji nr (...), która to w stosunku do powoda zawiesiła wypłatę zaliczki z podziału środków finansowych uzyskanych ze sprzedaży majątku Spółdzielni jako godzącą w interes powoda jako członka Spółdzielni.

W odpowiedzi na pozew, pozwana Rolnicza Spółdzielnia Produkcyjna w P. w likwidacji wniosła o oddalenie powództwa oraz zasądzenie od powoda na jej rzecz zwrotu kosztów procesu według norm przepisanych.

Uzasadniając swe stanowisko pozwana Spółdzielnia wskazała, że powód posiada wiedzę o zwołanych Walnych Zgromadzeniach członków Spółdzielni, ale konsekwentnie odmawia odbioru przesyłek pocztowych, jak i nie wyraża chęci wzięcia w nich udziału. W przekonaniu pozwanej Spółdzielni, gdyby powód wyraził zgodę negocjacji z pozwaną Spółdzielnią, to strony wypracowałyby ugodowe zakończenie wszystkich sporów związanych z prowadzeniem przez powoda spraw pozwanej Spółdzielni w okresie pełnienia przez niego funkcji Prezesa Zarządu. Pozwoliłoby to na zakończenie likwidacji pozwanej Spółdzielni. Istniejącą przeszkodą w zakończeniu likwidacji są sprawy sądowe z udziałem powoda oraz brak sprzedaży zabudowanej nieruchomości, w której znajduje się siedziba pozwanej Spółdzielni, czego uczynić nie można z uwagi na konieczność utrzymania siedziby do czasu prawomocnego zakończenia spraw sądowych. Pozwana Spółdzielnia podniosła także, że o ile możliwe jest przyznanie racji powodowi, że zaskarżona uchwała narusza jego interes jako członka Spółdzielni, to interes ten wymaga oceny w aspekcie interesu większości członków spółdzielni i samej pozwanej Spółdzielni.

Postanowieniem z dnia 19 września 2017 r. na zasadzie art. 219 k.p.c. połączono powyższe sprawę do wspólnego rozpoznania i rozstrzygnięcia.

Sąd ustalił i zważył, co następuje:

Powód P. W. od 1980 r. jest członkiem Rolniczej Spółdzielni Produkcyjnej w P.. Ponadto powód jest właścicielem gospodarstwa rolnego o powierzchni ponad 35 ha, wraz z inwentarzem żywym i sprzętem rolniczym w postaci m.in. kilku ciągników, kombajnu (bezsporne, wyjaśnienia powoda – k. 156-157).

Dnia 30 czerwca 2010 r. Walne Zgromadzenie Członków Rolniczej Spółdzielni Produkcyjnej w P. podjęło uchwałę w sprawie likwidacji tejże Spółdzielni (dowód: protokół Walnego Zgromadzenia Członków Spółdzielni z dnia 11 czerwca 2010 r. k. 65-73 akt sprawy I. C. 330/10 Sądu Okręgowego w Suwałkach, uchwała w przedmiocie likwidacji Spółdzielni k. 74 akt sprawy I. C. 330/10 Sądu Okręgowego w Suwałkach). Obecnie w posiadaniu Spółdzielni znajduje się majątek w postaci środków finansowych w kwocie 700.000-800.000 zł oraz nieruchomość zabudowana budynkiem biurowym (bezsporne, wyjaśnienia powoda – k. 157-157v.).

Przed postawieniem Rolniczej Spółdzielni Produkcyjnej w P. w stan likwidacji powód pełnił funkcję jej prezesa (bezsporne). Od 2012 roku toczy się przeciwko powodowi postępowanie karne o czyn z art. 284 § 2 k.k. W postępowaniu tym zarzuca się powodowi przywłaszczenie mienia na szkodę Rolniczej Spółdzielni Produkcyjnej w P.. W toku tego postępowania, postanowieniem z dnia 20 czerwca 2012 r. Prokurator Rejonowy w Sejnach zabezpieczył na mieniu P. W. grożący mu obowiązek naprawienia szkody, koszty i opłaty sądowe poprzez zajęcie ruchomości w postaci ciągnika rolniczego marki V. (...) o nr rej. (...) rok produkcji 2010 o wartości 220.000 zł, nr identyfikacyjny (...) wraz z dowodem rejestracyjnym o nr blankietu DR (...) i dwoma kluczykami do tego ciągnika (dowód: protokół tymczasowego zajęcia mienia ruchomego – k. 121-122, 125-126; protokół oddania rzeczy na przechowanie – k. 123; wykaz rzeczy oddanych na przechowanie – k. 124; postanowienie o zabezpieczeniu majątkowym w sprawie Ds. 7/12 k. 131-133, postanowienie o nadaniu klauzuli wykonalności – k. 134). W toku tego postępowania dopuszczono również kilka dowodów z opinii biegłych sądowych z zakresu rolnictwa i księgowości celem określenia wysokości zobowiązań i wiarytelności pozwanej Rolniczej Spółdzielni Produkcyjnej w P. w likwidacji wobec P. W.. W postępowaniu tym do chwili obecnej nie zapadł jeszcze prawomocny wyrok. Sprawa znajduje się na etapie postępowania przed Sądem pierwszej instancji (bezsporne).

Pomiędzy stronami toczyło się i toczy szereg postępowań cywilnych, w tym sprawa z powództwa P. W. przeciwko Rolniczej Spółdzielni Produkcyjnej w P. o zapłatę kwoty 134.117,00 zł tytułem zwrotu pożyczki (sygn. akt I. C. 21/12 Sądu Okręgowego w Suwałkach), która jest zawieszona do czasu zakończenia postępowania karnego, oraz sprawy z powództwa P. W. o uchylenie uchwał powziętych przez Walne Zgromadzenie ww. Spółdzielni (sygn. akt: I. C. 300/15, I. C. 1088/15, I. C. 848/15, I. C. 155/17, I. C. 330/10, I. C. 883/17 Sądu Okręgowego w Suwałkach).

W dniu 28 lutego 2015 r. Walne Zgromadzenie Członków Rolniczej Spółdzielni Produkcyjnej w P. w likwidacji podjęło m.in. uchwałę nr (...) w sprawie podziału majątku pozostałego po likwidacji Spółdzielni, postanawiając w niej, iż

majątek ten dzieli się w całości między członkami Spółdzielni. W tej samej dacie Walne Zgromadzenie Członków Rolniczej Spółdzielni Produkcyjnej w P. w likwidacji podjęło też uchwałę nr (...) w sprawie zaliczkowych wypłat na rzecz członków Spółdzielni na poczet przyszłego podziału majątku. Postanowiono kwotę 325.000,00 zł przeznaczyć na wypłatę zaliczek w kwotach po 65.000,00 zł brutto na rzecz P. W., P. M., S. W., J. J. i P. S. jako członków Spółdzielni.

Statut Rolniczej Spółdzielni Produkcyjnej w P. w § 66 ust. 2 przewiduje, iż proporcje podziału pozostałego majątku między członków spółdzielni ustala, na wniosek likwidatora, Walne Zgromadzenie, biorąc pod uwagę liczbę uprawnionych oraz wartość i strukturę pozostałego majątku, przy uwzględnieniu liczby lat członkostwa w spółdzielni oraz stopnia uczestniczenia uprawnionych w tworzeniu majątku spółdzielni w okresie jego istnienia (statut- k. 21-46).

Na skutek pozwu P. W. wyrokiem z dnia 30 września 2015 r. Sąd Okręgowy w Suwałkach w sprawie sygn. akt I. C. 300/15 uchylił ww. uchwałę nr (...) Walnego Zgromadzenia Członków pozwanej Spółdzielni z dnia 28 lutego 2015r., wskazując iż pozostaje ona w sprzeczności z postanowieniami § 66 ust. 2 statutu Spółdzielni nie odnosząc się m.in. do liczby lat członkostwa uprawnionych w spółdzielni i ich stopnia uczestnictwa w tworzeniu majątku spółdzielni. Sąd Apelacyjny w Białymstoku dnia 24 marca 2016 r. oddalił apelację pozwanej (wyrok Sądu Okręgowego w Suwałkach z dnia 30 września 2015 r. sygn. akt: I. C. 300/15 wraz z uzasadnieniem - k. 184-190; wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 24 marca 2016 r. sygn. akt: I. ACa 1066/15 wraz z uzasadnieniem – k. 191-193).

Jeszcze przed rozstrzygnięciem ww. sprawy, w dniu 25 sierpnia 2015 r., Walne Zgromadzenie Członków Rolniczej Spółdzielni Produkcyjnej w P. w likwidacji, podjęło uchwały: nr (...) o udzieleniu S. W. zaliczki w kwocie 10.000,00 zł; uchwałę nr (...) o udzieleniu P. M. zaliczki w kwocie 10.000,00 zł oraz uchwałę nr (...) o udzieleniu spadkobiercom J. J. zaliczki w kwocie 10.000,00 zł w równych częściach dla każdego spadkobiercy. Także te uchwały zostały zaskarżone przez powoda, wskutek czego wyrokiem z dnia 26 listopada 2015 r. Sąd Okręgowy w Suwałkach w sprawie sygn. akt I. C. 848/15 uchylił ww. uchwały Walnego Zgromadzenia Członków pozwanej Spółdzielni nr (...)/ (...), (...) i (...). Wskazując, iż pozostają one w sprzeczności z postanowieniami § 66 ust. 2 statutu Spółdzielni. Orzeczenie to nie zostało zaskarżone (dowód: wyrok Sądu Okręgowego w Suwałkach z dnia 26 listopada 2015 r w sprawie sygn. akt: I. C. 848/15 wraz z uzasadnieniem – k. 180-183).

Po rozstrzygnięciu spraw sygn. akt I C 300/15 i sygn. akt I C 848/15, dnia 23 listopada 2015 r. Walne Zgromadzenie Rolniczej Spółdzielni Produkcyjnej w P. w likwidacji podjęło uchwałę nr (...) w sprawie zasad podziału pozostałego majątku Spółdzielni między członków, określając w niej proporcjonalny podział pozostałego majątku Spółdzielni między jej członków (obecnych i byłych): P. W., P. M., S. W., J. J., P. S.. U. proporcje podziału przyjęto w 50% liczbę pełnych lat członkostwa ww. w spółdzielni oraz w 50% stopień ich uczestnictwa w tworzeniu majątku spółdzielni na podstawie przepracowanych w Spółdzielni pełnych lat. Również dnia 23 listopada 2015 r. Walne Zgromadzenie Rolniczej Spółdzielni Produkcyjnej w P. w likwidacji podjęło uchwałę nr (...) w sprawie wypłat zaliczek na rzecz członków Spółdzielni na poczet podziału pozostałego majątku, postanawiając w niej, że kwota 325.000,00 zł zostanie przeznaczona na wypłatę zaliczek dla członków Spółdzielni oraz spadkobierców na poczet podziału pozostałego po likwidacji majątku z uwzględnieniem zasad podziału wynikających z uchwały nr (...)(dowody: uchwała nr (...) – k. 111; załącznik nr 1 – k. 112, uchwała nr (...) – k. 110).

Uchwały te zostały zaskarżone przez P. W. do Sądu Okręgowego w Suwałkach, który wyrokiem z dnia 06 czerwca 2016 r. sygn. akt I. C. 1088/15 oddalił żądanie pozwu uznając, że pozwana Spółdzielnia określając zasady podziału uwzględniła w sposób odpowiedni przesłanki z § 66 ust. 2 statutu. Wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 22 grudnia 2016 r. w sprawie sygn. akt I. ACa. 662/16 apelacja powoda została oddalona (dowód: wyrok Sądu Okręgowego w Suwałkach z dnia 06 czerwca 2016 r. - k. 170-174; wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 22 grudnia 2016 r. w sprawie I. ACa. 662/16 - k. 175-179).

Dnia 4 lutego 2017 r. uchwałę nr (...) Walne Zgromadzenie Członków Rolniczej Spółdzielni Produkcyjnej w P. w likwidacji – w związku z toczącym się postępowaniem karnym w Sądzie Rejonowym w Augustowie w sprawie sygn. akt: VI K 54/14, z oskarżenia Prokuratury Rejonowej w Sejnach w sprawach nieprawidłowości związanych z rozliczeniami majątkowymi z tytułu powierzonego mienia Spółdzielni w okresie przed likwidacją tejże Spółdzielni – postanowiło

zawiesić wypłatę zaliczki z podziału środków finansowych uzyskanych ze sprzedaży majątku Spółdzielni podczas likwidacji P. W. do czasu wydania przez Sąd prawomocnego wyroku i ponownego rozpatrzenia wraz z podjęciem nowej uchwały tytułem zabezpieczenia pokrycia roszczeń Spółdzielni (dowód: uchwała nr (...) - k. 7 akt sprawy I C 155/17 Sądu Okręgowego w Suwałkach).

Uchwała ta została zaskarżona przez P. W. do Sądu Okręgowego w Suwałkach, który wyrokiem z dnia 30 czerwca 2017 r. w sprawie sygn. akt I. C. 155/17 uwzględnił żądanie pozwu i uchylił uchwałę nr (...) z dnia 4 lutego 2017 r. W uzasadnieniu tego wyroku Sąd Okręgowy wskazał, że pomiędzy stronami niewątpliwie istnieje spór dotyczący odpowiedzialności odszkodowawczej powoda względem pozwanej i roszczeń samego powoda wobec Spółdzielni, jednakże nie może on wpływać na pozycję powoda jako członka pozwanej i prowadzić do jego pokrzywdzenia. Prawa wszystkich członków spółdzielni są bowiem równe (art. 18 ust. 1 Prawa spółdzielczego), a do tej pory nie zapadł prawomocny wyrok karny skazujący powoda za spowodowanie szkody na niekorzyść pozwanej; zatem nie można przyjąć by ponosił on odpowiedzialność karną za jej spowodowanie. Ponadto roszczenie pozwanej Spółdzielni w postępowaniu karnym zostało zabezpieczone poprzez zajęcie składnika majątku powoda o znacznej wartości, zaś strona pozwana nie wnioskuje o zmianę tego zabezpieczenia. Ponadto z wyjaśnień powoda, niekwestionowanych przez stronę pozwaną, wynikało, że powód wciąż dysponuje znacznym majątkiem obejmującym nieruchomości, inwentarz żywy, maszyny rolnicze itd. Ponadto zakres zabezpieczenia niezbędnego na pokrycie ewentualnych roszczeń Spółdzielni nie może być oceniany w oderwaniu od toczącego się postępowania karnego. Oceny takiej dokonywać może jednak tylko organ prowadzący takie postępowanie, tj. Sąd Rejonowy w Augustowie Zamiejskowy Wydział w S., przed którym sprawa karna przeciwko powodowi się toczy (art. 291 k.p.k.). W ocenie Sądu Okręgowego, pozwana Spółdzielnia podejmując zaskarżoną uchwałę weszła w kompetencję tego organu i de facto zastosowała pozakodeksowy sposób zabezpieczenia swoich roszczeń. Podkreślił, że na obecnym etapie postępowania karnego są to roszczenia tylko ewentualne i hipotetyczne, albowiem nie zapadł jeszcze w tej sprawie wyrok. Zwrócił uwagę, że wskutek zaskarżonej uchwały środki pieniężne, które powinny być wypłacone powodowi, znajdują się w dyspozycji pozwanej i są przechowywane na jej rachunku bez osobnego oprocentowania, co niewątpliwie godzi w interes majątkowy powoda jako członka Spółdzielni. Podkreślił, że jeśli proces karny toczący się przeciwko P. W., stanowiący podstawę zawieszenia wypłaty należnej mu kwoty, zakończy się jego uniewinnieniem, do wypłaty powodowi przypadnie jedynie „czysta” suma zaliczki.

Wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 21 lutego 2018 r. w sprawie sygn. akt I. ACa. 831/17 oddalono apelację pozwanej Spółdzielni od wyroku wyrok Sądu Okręgowego w Suwałkach z dnia 30 czerwca 2017 r. sygn. akt I C 155/17. W uzasadnieniu tego orzeczenia Sąd Apelacyjny nadmienił, że art. 125 § 3 Prawa spółdzielczego, który jest podstawą prawną wypłacenia powodowi zaliczki z podziału środków finansowych uzyskanych z likwidacji majątku pozwanej, przewiduje że stosunkowej wypłaty udziałów dokonuje się dopiero z kwot pozostałych po spłaceniu wszystkich należności i po złożeniu do depozytu sądowego sum całkowicie zabezpieczających należności sporne lub niewymagalne. Rozwiązanie to urzeczywistnia zasadę, zgodnie z którą członek spółdzielni uczestniczy w pokrywaniu jej strat do wysokości zadeklarowanych udziałów. (dowód: wyrok Sądu Okręgowego w Suwałkach z dnia 30 czerwca 2017 r. - k. 159-163; wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 21 lutego 2018 r. w sprawie I. ACa. 831/17 - k. 164-169).

Dnia 30 czerwca 2017 r. Walne Zgromadzenie Członków Rolniczej Spółdzielni Produkcyjnej w P. uchwałą nr (...) (zaskarżoną w niniejszej sprawie) uchwaliło przeznaczyć kwotę 200.000,00 zł na wypłatę zaliczek na poczet podziału pozostałego po likwidacji majątku na rzecz członków Spółdzielni oraz spadkobierców członków Spółdzielni z uwzględnieniem zasad podziału wynikających z uchwały nr (...). Na koniec roku 2016 r. stan środków finansowych Spółdzielni wyniósł 1.742.897,48 zł (dowód: uchwała nr 4 /06/2017 z dnia 30 czerwca 2017 r. – k. 19; protokół - k. 9-14).

Następnie, dnia 12 sierpnia 2017 r. Walne Zgromadzenie Członków Rolniczej Spółdzielni Produkcyjnej w P. w likwidacji uchwałą nr (...) zobowiązało likwidatora do wystąpienia do Sądu z wnioskiem o udzielenie zabezpieczenia roszczeń Spółdzielni przeciwko P. W. z tytułu wyrządzonych szkód w trakcie pełnienia funkcji Prezesa Zarządu oraz postanowiło wstrzymać wypłatę zaliczki dla P. W., o której mowa w uchwale nr (...) z dnia 30 czerwca 2017 r. do czasu

prawomocnego rozstrzygnięcia wniosku Spółdzielni o udzielenie zabezpieczenia (uchwała nr (...) z dnia 12 sierpnia 2017 r. – k. 81).

Zgodnie z treścią art. 42 § 1 ustawy z dnia 16 września 1982 r. – prawo spółdzielcze (j.t. Dz.U. z 2013 r. poz. 1443 z późn. zm.) uchwały walnego zgromadzenia obowiązują wszystkich członków spółdzielni oraz wszystkie jej organy. Uchwały walnego zgromadzenia, które są sprzeczne z prawem, są jednak dotknięte sankcją bezwzględnej nieważności i mogą być kwestionowane w drodze powództwa o stwierdzenie nieważności (art. 42 § 2 prawa spółdzielczego w zw. z art. 189 k.p.c.). Uchwały walnego zgromadzenia sprzeczne z postanowieniami statutu bądź dobrymi obyczajami lub godzące w interesy spółdzielni albo mające na celu pokrzywdzenie jej członka są natomiast dotknięte sankcją nieważności względnej i mogą być kwestionowane w drodze powództwa o ich uchylenie (art. 42 § 3 prawa spółdzielczego). Powództwo takie winno być wniesione w ciągu 6 tygodni od dnia odbycia walnego zgromadzenia; jeżeli zaś powództwo wnosi członek nieobecny na walnym zgromadzeniu na skutek jego wadliwego zwołania – w ciągu 6 tygodni od dnia powzięcia wiadomości przez tego członka o uchwale, nie później jednak niż przed upływem roku od dnia odbycia walnego zgromadzenia (art. 42 § 6 prawa spółdzielczego). Sąd może nie uwzględnić upływu powyższego terminu, jeżeli utrzymanie uchwały walnego zgromadzenia w mocy wywołałoby dla członka szczególnie dotkliwe skutki, a opóźnienie w zaskarżeniu tej uchwały jest usprawiedliwione wyjątkowymi okolicznościami i nie jest nadmierne (art. 42 § 8 prawa spółdzielczego).

Zważywszy na fakt, iż powód w dalszym ciągu pozostaje członkiem pozwanej Spółdzielni, posiada on legitymację czynną do wystąpienia z powództwem o stwierdzenie nieważności lub o uchylenie uchwał Walnego Zgromadzenia Członków z dnia 30 czerwca 2017 r. i 12 sierpnia 2017 r. Niespornym było, że powód występując z przedmiotowymi pozwami dochował terminu określonego w art. 42 § 6 prawa spółdzielczego.

W sprawie niniejszej powód domagał się uchylenia dwóch uchwał podjętych przez Walne Zgromadzenie Rolniczej Spółdzielni Produkcyjnej w P. w likwidacji w dniach: 30 czerwca 2017 r. (nr (...) r.) i 12 sierpnia 2017 r. (nr (...)). Pierwsza z tych uchwał dotyczyła wypłat zaliczek na rzecz członków Spółdzielni na poczet podziału pozostałego majątku, natomiast druga z tych uchwał dotyczyła zabezpieczenia roszczeń Spółdzielni przeciwko P. W. poprzez zawieszenie wypłaty na rzecz powoda zaliczki przypadającej powodowi na podstawie pierwszej z uchwał.

Zauważyć jednak należy, że powód podnosił także kwestię nieważności zaskarżonej uchwały 30 czerwca 2017 r. (nr 4/06/2017 r.) z powodu jej sprzeczności z prawem. Nieważność uchwały z powodu sprzeczności jej z prawem ma charakter wyprzedzający w stosunku do przesłanek warunkujących ewentualne uchylenie uchwały i stąd też nieważność uchwały powinna być brana pod uwagę w pierwszej kolejności (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 27 marca 2014 r., I ACa 44/14, Legalis nr 992945).

Podkreślić też trzeba, że skuteczne postawienie zarzutu nieważności uchwały z powodu sprzeczności jej z prawem wymaga wskazania bezwzględnie obowiązującego przepisu ustawy, który zostałby naruszony w związku z powzięciem uchwały. Sam przepis art. 42 § 2 ustawy - Prawo spółdzielcze nie stanowi jednak samodzielnej podstawy uprawniającej do stwierdzenia nieważności uchwały. Przepis ten stanowi bowiem, że uchwała Walnego Zgromadzenia sprzeczna z prawem jest nieważna. Zatem obowiązkiem powoda było wskazanie, jakie przepisy prawa narusza kwestionowana uchwała. Oznacza to, że aby skutecznie skorzystać z tego uprawnienia należy wskazać konkretny przepis ustawy (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 27 marca 2014 r. w sprawie I ACa 44/14 Legalis nr 992945).

Dokonując oceny uchwały nr (...) podjętej w dniu 30 czerwca 2017 r., Sąd uznał, że żądanie stwierdzenia jej nieważności zasługiwało na uwzględnienie.

W ustalonym stanie faktycznym strony były związane zapadłą dnia 23 listopada 2015 r. uchwałą Walnego Zgromadzenia Rolniczej Spółdzielni Produkcyjnej w P. w likwidacji nr (...) w sprawie zasad podziału pozostałego majątku Spółdzielni między członków, która określiła zasady proporcjonalnego podziału pozostałego po likwidacji majątku Spółdzielni między jej członków (obecnych i byłych): P. W., P. M., S. W., J. J., P. S.. Uchwała ta nawiązała do czasu członkostwa ww. w spółdzielni oraz stopnia ich uczestnictwa w tworzeniu majątku spółdzielni na podstawie przepracowanych w Spółdzielni pełnych lat. Uchwała ta została zaskarżona przez powoda, lecz powództwo to okazało

się bezzasadne. Mianowicie Sąd Okręgowy w Suwałkach wyrokiem z dnia 06 czerwca 2016 r. sygn. akt I. C. 1088/15 oddalił żądanie pozwu oceniając, że pozwana Spółdzielnia uwzględniła przesłanki z § 66 ust. 2 statutu. Ocenę tę podzielił Sąd Apelacyjny w Białymstoku wyrokiem z dnia 22 grudnia 2016 r. sygn. akt I. ACa. 662/16, w którym oddalono apelację powoda.

Okoliczność jednak, iż zostały prawomocnie określone zasady podziału pozostałego po likwidacji spółdzielni majątku nie oznacza jednak, że podział ten w obecnym stanie rzeczy może już być dokonywany z pominięciem zasad określonych w art. 125 ustawy z dnia 16 września 1982 r. Prawo spółdzielcze (t.j. - Dz.U. z 2017, poz. 1560 ze zm.) – dalej jako: Prawo spółdzielcze.

Niewątpliwie w okolicznościach niniejszej sprawy zgodzić się należy z powodem, iż uchwała z dnia 20 czerwca 2017 r. jest kolejną próbą częściowego podziału majątku Spółdzielni. Pierwszą taką próbą była uchwała Walnego Zgromadzenia pozwanej Spółdzielni z dnia 28 lutego 2015r., nr (...), na mocy której postanowiono o zaliczkowych wypłatach na rzecz pięciu członków Spółdzielni w kwotach po 65.000,00 zł, która została uchylona (prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego w Suwałkach z dnia 30 września 2015 r. sygn. akt I. C 300/15), kolejną - uchwały nr (...), (...) i (...) z dnia 25 sierpnia 2015 r. (uchylone prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego w Suwałkach z dnia 26 listopada 2015 r. sygn. akt: I. C. 848/15).

Art. 125 ust. 1 Prawa spółdzielczego określa kolejność zaspokojenia należności przypadających od spółdzielni w przypadku jej likwidacji. Stanowi, że są one zaspokajane w następującej kolejności: 1) koszty prowadzenia likwidacji; 2) należności ze stosunku pracy i należności, którym przepisy prawa przyznają taką samą ochronę jak należnościom ze stosunku pracy, oraz odszkodowanie z tytułu uszkodzenia ciała, wywołania rozstroju zdrowia lub pozbawienia życia, w tym również odszkodowanie z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych, należności Bankowego Funduszu Gwarancyjnego z tytułu finansowania z funduszu gwarancyjnego banków przymusowej restrukturyzacji, o którym mowa w art. 272 ust. 3 i 4 ustawy z dnia 10 czerwca 2016 r. o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym, systemie gwarantowania depozytów oraz przymusowej restrukturyzacji (Dz.U. poz. 996 i 1997 oraz z 2017 r. poz. 791 i 1089), oraz wsparcia, o którym mowa w art. 112 ust. 1 i 3 tej ustawy; 3) podatki i inne należności, do których stosuje się przepisy o zobowiązaniach podatkowych, oraz należności z tytułu kredytów bankowych; 4) inne należności.

Następnie przepis art. 125 Prawa spółdzielczego w ust. 2 określa, że o ile należności nie są jeszcze wymagalne lub są sporne, kwoty potrzebne na ich pokrycie powinny być złożone do depozytu sądowego. W następnej kolejności z kwot pozostałych po spłaceniu wszystkich należności i po złożeniu do depozytu sądowego sum całkowicie zabezpieczających należności sporne lub niewymagalne dokonuje się stosunkowej wypłaty udziałów, przy czym wypłaty tej nie można jednak dokonać przed upływem sześciu miesięcy od dnia ogłoszenia wzywającego wierzycieli, a wierzyciele, którzy zgłosili wierzytelności po upływie tego terminu, mogą ich dochodzić z nierozdzielonego jeszcze majątku spółdzielni (art. 125 ust. 3 i 4 Prawa spółdzielczego). Dopiero pozostały majątek zostaje przeznaczony na cele określone w uchwale ostatniego walnego zgromadzenia (art. 125 ust. 5 Prawa spółdzielczego).

Majątek ten oczywiście może być przeznaczony w całości lub części do podziału pomiędzy członków i byłych członków spółdzielni. Sytuację taką wprost przewiduje art. 125 ust. 5 Prawa spółdzielczego. Podkreślić należy, iż chodzi to o majątek, jaki pozostanie po zaspokojeniu wszystkich należności określonych w art. 125 ust. 1 prawa spółdzielczego, po złożeniu do depozytu sądowego kwot wystarczających na pokrycie należności spornych i niewymagalnych (art. 125 ust. 2 Prawa spółdzielczego), oraz po wypłacie udziałów, która może nastąpić nie wcześniej niż po upływie sześciu miesięcy od dnia wezwania dalszych potencjalnych wierzycieli (art. 125 ust. 3 i 4 Prawa spółdzielczego).

W niniejszej sprawie zaskarżona uchwała nr (...) z dnia 30 czerwca 2017 r. prowadzi do wypłaty zaliczek na poczet podziału majątku spółdzielni z pominięciem kolejności zaspokajania należności przypadających od spółdzielni. Ponadto realizacja wypłaty zaliczek prowadzi do uszczuplenia praw ewentualnych wierzycieli, ponieważ pozwana Spółdzielnia nie złożyła do depozytu sądowego sum całkowicie zabezpieczających należności sporne lub niewymagalne. Taką wierzytelnością sporną jest chociażby wierzytelności powoda dochodzona w sprawie z jego powództwa przeciwko Rolniczej Spółdzielni Produkcyjnej w P. o zapłatę sygn. akt I. C. 21/12 Sądu Okręgowego

w Suwałkach. Pozwana Spółdzielnia nie dokonała też wezwań wierzycieli wymaganych w art. 125 ust. 3 Prawa spółdzielczego i nie upłynął okres sześciu miesięcy od ich dokonania. Ponadto uchwałę o przeznaczeniu pozostałego majątku może podjąć jedynie ostatnie walne zgromadzenia członków spółdzielni. Walne Zgromadzenie pozwanej Spółdzielni z dnia 30 czerwca 2017 r. nie było ostatnim walnym zgromadzeniem, chociażby dlatego, że odbyło się Walne Zgromadzenie pozwanej Spółdzielni w dniu 12 sierpnia 2017 r. Tym samym, zdaniem Sądu, rozdysponowanie kwoty 200.000,00 zł, o której mowa w uchwale nr (...) na poczet zaliczek z tytułu częściowego podziału majątku pozwanej Spółdzielni pozostawało – jak zasadnie wskazał powód – w sprzeczności z art. 125 Prawa spółdzielczego.

Nie umknęło uwadze Sądu, że w okolicznościach niniejszej sprawy Walne Zgromadzenie Rolniczej Spółdzielni Produkcyjnej w P. w likwidacji już uprawomocniła się i została wykonana jedna uchwała w przedmiocie takiego częściowego podziału majątku Spółdzielni. Chodzi tu o uchwałę nr (...) z dnia 23 listopada 2015 r. Została ona zaskarżona przez powoda do Sądu Okręgowego w Suwałkach (sygn. akt I C 1088//15) wraz z zaskarżeniem uchwały nr (...) z dnia 23 listopada 2015 r. w sprawie szczegółowych zasad podziału pozostałego majątku i powództwo to (jak i apelacje powoda) oddalono (sygn. akt I ACa 662/16). W sprawie tej jednak rozważano przede wszystkim prawidłowość zastosowania § 66 ust. 2 statutu pozwanej Spółdzielni co do zasad podziału określonych w uchwale nr (...), zarzuty zgodności samej wypłaty zaliczek przewidzianych uchwałą nr (...) z treścią art. 125 Prawa spółdzielczego nie były podnoszone i ani Sąd Okręgowy w Suwałkach, ani Sąd Apelacyjny w Białymstoku argumentacji w tym zakresie nie rozwijał. W kolejnej zaś sprawie w uzasadnieniu wyroku Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 21 lutego 2018 r. (sygn. akt I C 155/17; I ACa 831/17) zostało nadmienione, iż art. 125 § 3 Prawa spółdzielczego przewiduje, że stosunkowej wypłaty udziałów dokonuje się dopiero z kwot pozostałych po spłaceniu wszystkich należności i po złożeniu do depozytu sądowego sum całkowicie zabezpieczających należności sporne lub niewymagalne, a rozwiązanie to urzeczywistnia zasadę, zgodnie z którą członek spółdzielni uczestniczy w pokrywaniu jej strat do wysokości zadeklarowanych udziałów. Tym samym także podział pozostałego majątku (w tym także podział częściowy) przed dokonaniem wypłat należności i wezwaniem wierzycieli z art. 125 ust. 1-4 jest przedwczesny.

W ocenie Sądu, przepisy prawa spółdzielczego nie dopuszczają możliwości wypłaty zaliczek na poczet podziału pozostałego po likwidacji majątku. Dopuszczenie możliwości zaliczkowej wypłaty świadczeń pieniężnych z pozostałego po likwidacji majątku otwierałoby drogę do dalszych niekontrolowanych wypłat środków z pominięciem kryteriów określonych w statucie i umniejszania majątku pozostałego do dalszego podziału z pominięciem praw ewentualnych wierzycieli. Dlatego też należało stwierdzić nieważność zaskarżonej uchwały nr (...) z uwagi na jej sprzeczność z prawem, o czym orzeczono jak w pkt I wyroku.

Przechodząc do oceny uchwały nr (...) podjętej w dniu 12 sierpnia 2017 r., zdaniem Sądu również i to żądanie powoda zasługiwało na uwzględnienie.

Stan faktyczny sprawy niniejszej w zakresie powyższej uchwały jest analogiczny do stanu faktycznego ustalonego w sprawie sygn. akt I C 155/17 Sądu Okręgowego w Suwałkach i Sądu Apelacyjnego w Białymstoku (sygn. akt I ACa 883/17). W niniejszej sprawie Sąd podziela dokonaną tam ocenę prawną. W ocenie Sądu, uchwała nr (...) godzi w interes powoda jako członka Spółdzielni.

Pomiędzy stronami niniejszego postępowania istnieje spór dotyczący odpowiedzialności odszkodowawczej powoda względem pozwanej Spółdzielni i roszczeń powoda względem tejże Spółdzielni. Na tle tego sporu toczyło i toczy się szereg spraw sądowych. Istniejący pomiędzy stronami postępowania spór nie może jednak, w ocenie Sądu, przenieść się na pozycję powoda jako członka pozwanej Spółdzielni i prowadzić do jego pokrzywdzenia. Prawa wszystkich członków spółdzielni wynikające z członkostwa w spółdzielni są bowiem równe (art. 18 ust. 1 prawa spółdzielczego).

Jak słusznie podniosła strona powodowa dotychczas nie zapadł żaden prawomocny wyrok skazujący powoda działanie na szkodę pozwanej Spółdzielni. Na chwilę obecną – zważywszy na obowiązującą w prawie karnym zasadę domniemania niewinności – nie sposób więc przyjąć, by odpowiedzialność karna powoda za spowodowanie takiej szkody została przesądzona. Trzeba też mieć na względzie, że roszczeniu pozwanej Spółdzielni w postępowaniu karnym udzielono zabezpieczenia poprzez zajęcie składnika majątku powoda o znacznej wartości. Potencjalnemu

roszczeniu pozwanej Spółdzielni w postępowaniu karnym udzielono już bowiem zabezpieczenia poprzez zajęcie ruchomości w postaci ciągnika rolniczego marki V. (...) o nr rej. (...) rok produkcji 2010 o wartości 220.000 zł. Ponadto – jak wynika z uzasadnienia wyroku Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 21 lutego 2018 r. w sprawie sygn. akt: I. ACa. 831/17 (k. 164-169) - postanowieniem z dnia 17 października 2017 r. wydanym w sprawie o sygn. akt II Kz 187/17 Sąd Okręgowy w Suwałkach utrzymał w mocy postanowienie Sądu Rejonowego z dnia 23 sierpnia 2017 r., w którym doszło do oddalenia wniosku oskarżyciela posiłkowego o udzielenie zabezpieczenia poprzez wstrzymanie wypłaty kwoty zaliczki w wysokości 88.794,50 zł wynikającej z uchwały nr (...) Walnego Zgromadzenia Rolniczej Spółdzielni Produkcyjnej w P. z dnia 23 listopada 2015 r. do czasu prawomocnego rozstrzygnięcia sprawy pozostawiając powyższą kwotę na rachunku bankowym w BS S. Oddział w P..

Zakres zabezpieczenia niezbędnego na pokrycie ewentualnych roszczeń Spółdzielni w postępowaniu karnym nie może być oceniany w oderwaniu od toczącego się postępowania karnego. Oceny takiej dokonywać może, zdaniem Sądu, jedynie organ prowadzący takie postępowanie, tj. Sąd Rejonowy w Augustowie Zamiejskowy Wydział w S., przed którym sprawa karna przeciwko powodowi się toczy (art. 291 k.p.k.). Podejmując zaskarżoną pozew uchwałę pozwana Spółdzielnia weszła w kompetencję tego organu i de facto zastosowała pozakodeksowy sposób zabezpieczenia swoich roszczeń.

W ślad za pisemnymi motywami Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 21 lutego 2018 r. w sprawie sygn. akt: I. ACa. 831/17 godzi się również zauważyć, że pozwana Spółdzielnia w toczącym się postępowaniu karnym ani też w innym postępowaniu nie sformułowała dotychczas w stosunku do wierzytelności powoda jakiegokolwiek oświadczenia o charakterze hamującym (zarzutu potrącenia, zatrzymania), które rodziłoby potrzebę wstrzymania wypłaty należnej powodowi kwoty. Pozwana Spółdzielnia nie przedstawiła też w niniejszej sprawie konkretnej kalkulacji swojego przyszłego roszczenia odszkodowawczego, ani nie przedłożyła dowodów na poparcie wysokości szkody, charakteru bezprawnego działania lub zaniechania powoda i adekwatnego związku przyczynowego istniejącego między wymienionymi elementami, powołując się jedynie na toczące się postępowanie karne, którego ustalenia w kwestii wysokości szkody nie będą wiązały sądu cywilnego na podstawie art. 11 k.p.c.

Uwzględniając wszystko powyższe, zdaniem Sądu, przyjąć należało, że zaskarżona przez powoda uchwała nr (...) skutkowałą pokrzywdzeniem go jako członka Spółdzielni. Nie ma bowiem podstaw do różnicowania jego praw wobec pozwanej w stosunku do innych jej członków. Sąd też orzeczone jak w pkt III wyroku.

O kosztach procesu w obu połączonych sprawach (pkt II i IV wyroku) Sąd rozstrzygnął w oparciu o treść art. 98 § 1 i 3 k.p.c., ustalając wysokość wynagrodzenia pełnomocnika powoda na podstawie § 8 ust.1 pkt 1 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz. U. z 2015 r., poz. 1800).